

O şarap buruk da olsa...

Gelecek Günlerin Şarabı olacaksa ve biz onu buruk da olsa yudumlayabilecekseniz, lirik ya da epik, şiirin bir vicdan olduğunu hiç unutmayan şiirleri yazmaya ve okumaya gereksinimiz var demektir...

HAYDAR ERGÜLEN
haydaree@yahoo.com

Tuğrul Tanyol 'büyük hamle'lerin şairi değil. Empati yapmazsam olmaz, ben de değilim. Böyle olmaması bir yana, son kez kendimi de katarak söyleyeceğim, hatta ikimiz de geleceğe fazlasıyla bağlı şairler olarak da adlandırılabiliriz. Bunu 'çıkış'a kadar giderek söylüyorum. İkimiz de ilk **kitaplarıyla** 'çıkış' yapmış şairler de sayılmayız. V.B. Bayrıl, küçük İskender, Akif Kurtuluş, Ahmet Erhan, **Seyhan Erözçelik** sözgelimi ilk **kitaplarıyla** 'çıkış' yapan şairlerdir.

Yazının devamında sadece Tuğrul Tanyol ve şiirinden söz edeceğim: 'Çıkış' yapan bir şair değil, fakat 'stil sahibi' ya da 'tarzı olan' bir şair oldu. Enis Batur, Adnan Özer, Birhan Keskin, Baki Ayhan T., Hüseyin Ferhad, Şeref Bilsel, Ömer Erdem, Cevdet Karal da 'stil' ya da 'tarz' sahibi şairler arasında sayılır.

Şimdi her iki başlangıç ve sürekliliğe baktığımızda, önemli şairlerin adlarıyla karşılaşıyoruz. Hiç kuşkusuz bunlarla sınırlı değil adlar. Tanyol'un serüveninin bir anlamda yakından tanığı da olduğum için, gerek Adnan Özer, Tuğrul ve benim birlikte yayımladığımız "Uç Çiçek" dergisi nedeniyle, gerek 1980 Kuşağı ya da 80 Şiiri olarak adlandırılan şiir anlayışının başından beri içinde olmamız, öteyandan 'anlamli-anlamsız şiir' tartışmasında benzer suçlamalara karşılaşmamız gibi pek çok nedenle onun özel ve iyi bir okuru olarak görüyorum kendimi.

Özel dedim, bunun üzerinde biraz durmak istiyorum. Tuğrul Tanyol 'romantik ahlak'a sahip bir şairdir. Siyasal görüşleri, bağlılıkları bir yana, özellikle şiiri için söylemek isterim bunu. 45 yıldır şiir yazan ve 32 yıldır da **kitap** yayımlayan bir şair o. Dünyanın, sistemlerin, hayatın, teknolojinin ve elbette edebiyatın, şiirin de büyük değişimlerden, dönüşümlerden geçtiği bir kaç

on yılda, ki bir yüzyıla bedel olduğunu düşünüyorum bunun, şiirini eksilterek artıran, büyüten bir şair olmayı başardı. Deyim yerindeyse, hiçbir modaya yüz vermedi. Bu modaların her zaman olumsuz olması gerekmiyor elbette. Tanyol'un şiiri biraz da 'kendi kendine çalışan, işleyen bir saat' sayılır. Ama zamanın saati değil, yalnızca zamanı gösteren bir saat değil, değişmeyi de işaret eden, bir anlamda kalıcı olanı da gösteren bir saat.

Soma, Ermenek, Gezi Parkı...

Böylece, sanırım pek hevesli ya da istekli de olmayacağı bir şeyi, 'tanıklığı' da şiiriyle üstlenir. 'Beklenmedik' şiirler yazar. "Dost Günlerin Sonu" şiiri Tanyol'un yazabileceği, ondan beklenilecek bir şiirdir, ama "Cem Gibi" şiiri ondan 'beklenmedik' bir şiirdir. 'Yıkık Şarkı', 'Sen Elimden Tutunca', 'Her Gün Bu Saatlerde', 'Ağustos Dehşetleri', vb. başlıklarla şiir yazan birinin 'Cem Gibi' demesi beklenmedik bir

şiirdir. Tıpkı daha sonra Metin Göktepe için ve **Gelecek Günlerin Şarabı** kitabında, özellikle de "yarın için notlar" bölümünde yazdığı şiirler gibi: Soma, Ermenek, Gezi Parkı, Türkiye 2014, Nükleer Bombaya Övgü... T. Tanyol şiirinin 'beklenmedik' özelliğini gösteren şiirlerdir. Şiirin 'lirik bir vicdan' olduğunu da, şiir tarihi demeyeceğim, çünkü şiirin tarihi insanın da tarihidir, baştan beri savunan şiirlerdir bunlar. **Gelecek Günlerin Şarabı** olacaksa ve biz onu buruk da olsa yudumlayabilecekseniz, lirik ya da epik, şiirin bir vicdan olduğunu hiç unutmayan şiirleri yazmaya ve okumaya gereksinimiz var demektir çünkü.

'Beklenmedik' deyişimden anlaşılmalıdır, bununla 'şaşırtıcı'lığa vurgu yapıyorum daha çok. (Şu 'kast ediyorum' fiilinin yerine geçebilecek başka bir fiil yok mu, 'kast' ne kadar rahatsız edici bir fiil!) Kim için şaşırtıcı? 'Romantik' olmayı ya da 'lirik' şiir yazmayı, insanın güzel ya da kederli duygularını

Tuğrul Tanyol

'duygulu' bir biçimde dile getirmesi biçiminde çarpıtıp, 'organik' olmayı da sadece mevcut şiirin dışında yazılan bir şiir olarak görülenler, gösterenler için şaşırtıcı elbette. Şairleri 'kategorileştiren' ve öyle okumamak isteyenler için. 'Şiir benim ve arkadaşlarımızın yazdığı gibi yazılrsa şiirdir' diyenler için. Şair sözcüğünün ve anlamının değerini ve onun 'vazife'sini bilenler için kuşkusuz şaşırtıcı olmayacaktır. Yine de 'beklenmedik' bir şiir yazmanın ve 'şaşırtıcı' olmanın fena bir şey olmadığını da belirtmek isterim.

Gelecek Günlerin Şarabı, Tanyol'un 9. şiir kitabı. 9 **kitaplık** şiir toplama, kurucularından olduğu şiir dergileri, "Uç Çiçek" ve "Poetika", şiir çevirileri ve yakınlarda çıkan **İyi Şiir Koalisyonu** adlı, şiir yazılarından oluşan **kitap**. Polemikçidir, eleştireldir, iddialıdır şiir yazıları. Bu yazıları yazanla bu şiirleri yazanın aynı kişi olduğunu düşünmezsiniz. Şiir yazılarında ne kadar iddiaçısas, şiirlerinde de neredeyse 'kıyda' bir şair gibi durur. İddiasız gibi görünür. Oysa ilk kitabının, **Elinden Tutun Günü**, yayımlandığı 1983 yılından bu yana şiirinde büyük oynamalar, değişiklikler yapmadan, adeta 'kişisel bir atölye'de şiirinin hem hocası hem de öğrencisi ya da hem eğitimci hem katılımcısı olmuş bir şairdir o. Bu ne demeye gelir? Kendisi tarafından sürekli sınava çekilen bir şair. Ve her seferinde sınavdan notunu biraz daha artırarak çıkan bir şiir. Tuğrul Tanyol'un yaşamında şiir kadar değerli olan klasik müzikle şiiri arasında benzerlikler kurdurabilecek bir süreklilik: 'crescendo', 'menuet' ve 'deccrescendo'. Yükseliş, orta tempo ve yavaşlama, azalma.

Belki de şiirin sırrı da budur. Daha 'gösterişli' şiirlerden daha az gösterişli ya da hiç gösterişli olmayan şiirlere gelmektedir. Yaşam gibi tıpkı. Hani o organik olan şey gibi. Tanyol'un yukarıda da andığım "Cem Gibi" şiiri başta olmak üzere kimi ilk şiirleri hayli gösterişlidir, senfoniktir, koraldır. Görkemlidir. "Mermerin Doğusu",

"Saatler" de bu türden şiirlerdir. Fakat başka bir sefer de söz ettiğim gibi, Tanyol giderek "Oda Müziği" yalnızlığına, minimalizmine, mırıldanmasına yaklaşan şiirler yazmaya başlar. Bu **kitaplaki** "Bağbozumu" bölümü buna iyi bir örnektir. Adımın da ima ettiği gibidir.

Ezciimle, **Tuğrul Tanyol şiirin başlangıcından günümüze değil, bugünden, çağdan başlangıca doğru bir şiir yolculuğuna çıkmış bir şair doluluğu, bilgeliği, gülümseyisi ve sakinliğiyle yazarken, derinliğiyle yalnızlığı, yalnızlığıyla derinliğiyle ölçülen bir şiiri de var etme başarısını göstermiştir**. Bu bazen "dilim ahsap kemiği/karanlığa atılan taş" oluyor, bazen "anladım!yalnızlaştıkça/insan biraz daha/beniyor Tanrı'ya/ah, ne yapmalı bu hayatla" doğallığına dönüşüyor, bazen de diyemem buna, elbette "gelecek günlerin şarabı/beklerken bağlarda", adına istersen bağlar gazeli de, o bağbozumu başlıyor: "hadi, olmayan bahçelere dal şimdi/çoaktan sökülüp atılmış ağaçtan/meyveler çal, bağır denize doğru/çağır geriye/kendi sesinin çocukluğunu".

Şiirin bir vicdan siyaseti olduğunu, bir romantik ahlak olduğunu gösteren "yarın için notlar" bölümündeki "Türkiye 2014" şiirini de sanırım çok uzun yıllar okunmamak üzere yazmış gibi: "o adam orada durmamalı/bana öyle bakmamalı/gözlerindeki oyuklardan/ışık kırıyor öfkesi/karışıyor rüzgara/ah!anlatmayın/korkuncu öyküler anlatmayın çocuklara". Dileğine elbette yürekten katılıyor ve bu şiiri hemen unutmak üzere okuyup geçmek istiyoruz, evet, "o adam orada durmamalı".

GELECEK GÜNLERİN ŞARABI
Tuğrul Tanyol
2015, 64 sayfa
10 TL